

Räjähdysvaaralliset aineet

edilex

RÄJÄHDYSVAARALLISET AINEET
2025

Räjähdysvaaralliset aineet 2025

Lainsäädäntöä on seurattu

23.4.2025 julkaistuun Suomen säädöskokoelman numeroon 160/2025 saakka.

EU-lainsäädäntöä on seurattu

Euroopan unionin virallisen lehden L-sarjassa 16.4.2025 julkaistuihin säädöksiin saakka.

© Edilex Lakitieto Oy
2025

Kansi: Tiina Lahdelma
Taitto: Anu Korpijärvi
Kannen kuva: Adobe Firefly

Kustantaja: Edilex Lakitieto Oy
lakitieto.edilex.fi

ISBN: 978-951-37-9223-7

Anna palautetta kirjasta: toimitus.edilex.kustannus@almamedia.fi

Paino: BoD – Books on Demand, Saksa

SISÄLLYS

ESIPUHE.....	VII
JOHDANTO.....	IX

VAARALLISET KEMIKAALIT JA RÄJÄHTEET

KESKEISIÄ SÄÄDÖKSIÄ

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 3.6.2005/390.....	2
Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista 22.4.2016/278.....	24
Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta 16.12.2016/1137.....	26
EPNAs (EY) N:o 765/2008 akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta 9.7.2008 (NLF-asetus)	32
EPNAs (EU) 2019/1020 markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta 20.6.2019 (markkinavalvonta-asetus).....	40
EPNAs (EU) 2019/515 toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyjen tavaroiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 764/2008 kumoamisesta 19.3.2019 (vastavuoroisen tunnustamisen asetus).....	65

VAARALLISTEN KEMIKAALIEN KÄSITTELY JA VARASTOINTI

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 21.5.2015/685.....	75
Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista 20.12.2012/856	96
Asetus vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista 29.1.1999/59; 8 luku	109
Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös palavista nesteistä 15.4.1985/313; 5–6 luku	110
Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös bensiinin käsittelystä ja varastoinnista 23.2.2000/181	112
Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista jakeluasemalla 9.6.1998/415.....	113
Valtioneuvoston asetus nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluväatimuksista 7.5.2020/314.....	118
Valtioneuvoston päätös bensiinin varastoinnista ja jakelusta aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta 19.6.1996/468	121

ATEX

Laki räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta 16.12.2016/1139.....	123
Valtioneuvoston asetus räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta 21.12.2016/1439	127
EPNDir 2014/34/EU räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojajärjestelmiä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta 26.2.2014 (ATEX-direktiivi).....	129
Valtioneuvoston asetus räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta 18.6.2003/576.....	156
EPNDir 1999/92/EY vähimmäisvaatimuksista räjähdyskelpoisten ilmaseosten aiheuttamalle vaaralle mahdollisesti alttiiksi joutuvien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun parantamiseksi (viidestoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) 16.12.1999 (ATEX-olosuhdedirektiivi).....	159
Laki aerosolien vaatimustenmukaisuudesta 13.11.2020/794	164
Valtioneuvoston asetus aerosolien vaatimustenmukaisuudesta 26.11.2020/834	166
NDir 75/324/ETY aerosoleja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20.5.1975 (aerosolidirektiivi)	166
Valtioneuvoston päätös vaarallisia aineita sisältävistä säiliöistä ja niiden merkinnöistä 27.4.1989/421	178
Asetus grillihiilien sytytysnesteistä 21.12.1973/947	179
Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös öljylämmityslaitteistoista 15.4.1985/314.....	179
Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista 30.3.1983/344	185

PALAVAT KAASUT

EPNAs (EU) 2016/426 kaasumaisia polttoaineita polttavista laitteista ja direktiivin 2009/142/EY kumoamisesta 9.3.2016 (kaasulaitteasetus)	187
Kaasulaitelaki 27.6.2018/502	214
Valtioneuvoston asetus kaasulaitteiden käyttötarvikkeista ja käyttöpainesta 8.11.2018/852	216
Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista 20.12.2012/858	217
Valtioneuvoston asetus maakaasun käsittelyn turvallisuudesta 9.7.2009/551	227
Valtioneuvoston asetus maakaasu-, nestekaasu- ja öljylämmityslaitteistojen asennus- ja huoltotoimintaa sekä maanalaisten öljysäiliöiden tarkastusta harjoittavien hyväksymisestä 18.10.2012/558	239
Asetus vedyn tai muun palavan kaasun käyttämisestä ilmapallojen täyttökaasuna 9.2.1973/109	241

RÄJÄHTEET

Laki räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta 16.12.2016/1140	242
Valtioneuvoston asetus räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta 21.12.2016/1440	246
Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta 25.6.2015/819	248
Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen, käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista 29.8.2015/1101	259
Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta 6.3.2015/180	271
Valtioneuvoston asetus pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta 11.6.2015/719	276
EPNDir 2013/29/EU pyroteknisten tuotteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta 12.6.2013 (pyrotekniikkadirektiivi)	278
EPNDir 2014/28/EU siviilikäyttöön tarkoitettujen räjähdystarvikkeiden asettamista saataville markkinoilla ja valvontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta 26.2.2014 (siviiliräjähdedirektiivi)	299
Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus merkkiaineen lisäämisestä muovailtaviin räjähteisiin 28.1.2002/63 ..	325

RÄJÄYTYS

Panostajalaki 3.6.2016/423	328
Valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta 16.6.2011/644	331

PAINELAITTEET

Painelaitelaki 16.12.2016/1144	336
Valtioneuvoston asetus painelaitteista 29.12.2016/1548	353
EPNDir 2014/68/EU painelaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta 15.5.2014 (painelaitedirektiivi)	357
Asetus kattilalaitosten käytön valvojien pätevyyskirjoista 10.9.1999/891	403
Valtioneuvoston asetus yksinkertaisista painesäiliöistä 29.12.2016/1550	405
EPNDir 2014/29/EU yksinkertaisten painesäiliöiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta 26.2.2014 (yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivi) ..	406
Valtioneuvoston asetus painelaiteturvallisuudesta 29.12.2016/1549	429

MUUTA LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Pelastuslaki 29.4.2011/379	434
EPNDir 2012/18/EU vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta sekä neuvoston direktiivin 96/82/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta 4.7.2012 (Seveso III -direktiivi)	460
Sisäministeriön asetus ulkoisista pelastussuunnitelmista 18.12.2019/1286	481
Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738	483
Valtioneuvoston päätös työntekijöille aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjunnasta 23.9.1999/922	497
Rikoslaki 19.12.1889/39; 44 luku 11 ja 12 §	498
Valtioneuvoston asetus turvallisuustekniikan neuvottelukunnasta 8.11.2018/853	498

ASIAHAKEMISTO	501
----------------------------	-----

ESIPUHE

Räjähdyksenvaarallisia aineita ja painelaitteita koskevasta lakikokoelmateoksesta on ilmestynyt uudistettu painos.

Edeltävien painosten tavoin teos sisältää vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain lisäksi kattavasti lainsäädäntöä räjähteistä, palavista kaasuihin ja niiden käyttölaitteista sekä öljylämmityslaitteistoista. Totuttuun tapaan mukaan on otettu myös räjäytystyötä koskevat säädökset, kuten panostajasäädökset, vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia koskevat säädökset sekä painelaitelainsäädäntö. Teos sisältää aihepiirin kannalta keskeisen EU-sääntelyn, ja mukaan on otettu muun muassa EU:n markkinavalvonta- ja vaatimustenmukaisuusasetukset sekä EU:n kaasulaiteasetus.

Kirjan sisältämä sääntely on jatkuvassa muutoksen tilassa. Teoksen alusta löytyykin työ- ja elinkeinoministeriön hallitusneuvoksen *Pauliina Kanervan* ja johtavan asiantuntijan *Tarja Virkkusen* kirjoittama johdantoteksti, joka selventää viimeaikaisia muutoksia sekä valottaa nykyisen oikeustilan taustoja.

Edilex Lakitieto Oy

JOHDANTO

Vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia sekä räjähteitä ja niiden valmistusta, varastointia, käyttöä ja muuta käsittelyä koskevat säännökset sisältyvät vuonna 2005 annettuun lakiin vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005), jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki. Kemikaaliturvallisuuslaki tuli voimaan 1.7.2005. Tällä lailla kumottiin vuonna 1953 annettu laki räjähdysvaarallisista aineista (263/1953). Näiden lakien nojalla on annettu useita alemman tason säädöksiä, jotka sisältävät tarkempia turvallisuussäännöksiä lain soveltamisalaan kuuluvista asioista. Keskeisimmät näistä säädöksistä on sisällytetty tähän lakikokoelmaan.

Kemikaaliturvallisuuslakiin on tehty viimeksi merkittäviä muutoksia vuonna 2015 lakimuutoksella (358/2015), joka tuli voimaan 1.6.2015. Muutokset liittyivät vaarallisista aineista aiheutuvan suuronnettomuusvaaran ehkäisemistä koskevan direktiivin (ns. Seveso III -direktiivi) toimeenpanoon sekä räjähteitä koskeviin kansallisiin säädösmuutoksiin. Kemikaaliturvallisuuslain muutoksella (772/2019, joka tuli voimaan 1.9.2022) lakiin lisättiin uusi 104 e § ja kemikaaliturvallisuuslaki säädettiin tällöin mukaan eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain (764/2019) uuden lain soveltamisalaan. Lisäksi kemikaaliturvallisuuslain muutoksessa (1231/2021, tuli voimaan 31.12.2021) tarkennettiin muun muassa lupahakemuksen ja päätöksen tiedoksiantoa koskevia säännöksiä ja laissa tarkemmin määritellyille rekisteröidyille yhdistyksille ja säätiöille sekä kunnille lisättiin muutoksenhakuoikeus vaarallisten aineiden ja räjähteiden valmistusta ja varastointia koskevien lupien osalta. Lisäksi kemikaaliturvallisuuslain nojalla on annettu valtioneuvoston asetuksia, jotka tulivat voimaan kesän 2015 aikana. Kemikaaliturvallisuuslain nojalla annettuja keskeisimpiä valtioneuvoston asetuksia esitellään lyhyesti jäljempänä. Viimeisin kemikaaliturvallisuuslain muutos tuli voimaan huhtikuussa 2025. Muutokset liittyivät EU:n kyberturvallisuusdirektiivin täytäntöönpanoon (HE 57/2024 vp, lakimuutos 140/2025, tuli voimaan 8.4.2025).

Tuotesääntelyssä merkittävä uudistus on ollut EU:n tuotedirektiivipaketin toimeenpanemiseksi annettu kansallinen laki- ja asetuspaketti, joka tuli voimaan vuoden 2017 alusta. Lakiuudistus oli pitkälti lakitekkinen ja koski useita tuotesektoreita: räjähteitä, ATEX-tuotteita, painelaitteita, mittauslaitteita, sähkölaitteita ja hissejä. Tuotesääntely on sopeutettu ns. NLF-asetuksen mukaiseen kehikkoon. Sääntelyn rakennetta uudistettiin siten, että valtioneuvoston asetuksissa siirryttiin yhdenmukaiseen malliin, jossa asetuksissa viitataan suoraan direktiivien teknisiin liitteisiin muun muassa olennaisten turvallisuusvaatimusten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen osalta. Tuotteiden markkinavalvontaa ja ilmoitettuja laitoksia koskevien säädösten osalta viitataan horisontaalisiin lakeihin: lakiin eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (1137/2016) sekä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annettuun lakiin (278/2016).

Euroopan unionin uuden markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanoa on tehty viime vuosina vaihteitain. Tuotteiden markkinavalvontaa ja vastavuoroista tunnustamista koskevia sääntöjä on uudistettu Euroopan unionissa kahdella EU-asetuksella. Asetuksilla korvattiin aiemmasta, vuoden 2008 sääntelystä vastavuoroista tunnustamista koskeva asetus (EY) N:o 764/2008 sekä markkinavalvontaa ja akkreditointia koskeva asetus (EY) N:o 765/2008 markkinavalvontaa ja ulkorajavalvontaa koskevilta osin. Markkinavalvonta-asetuksen (EU) 2019/1020 soveltamisala on laaja ja koskee suurinta osaa niistä tuotesektoreista (70 EU-tuotesäädöstä), joista on yhdenmukaistettua EU-sääntelyä, kun taas vastavuoroista tunnustamista koskeva asetus (EU) 2019/515 soveltuu niihin tuotteisiin, joiden sääntelyä ei ole EU-tasolla yhdenmukaistettu. Markkinavalvonta-asetuksen soveltaminen alkoi pääosin 16.7.2021. Markkinavalvonta-asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä, mutta asetuksen tueksi tarvitaan myös kansallista täydentävää sääntelyä. Tavoitteena on ollut yhdenmukaistaa samalla kansallisesti markkinavalvontaa koskevaa lainsäädäntöä horisontaalista markkinavalvontalakia hyödyntämällä. Täytäntöönpano edellyttää muutoksia markkinavalvonta-lakiin sekä sektorialakeihin. Asetuksen täytäntöönpano edellyttää, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään muun muassa markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksista sekä talouden toimijoihin kohdistettavista seuraamuksista.

Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanoa on tehty vaiheittain lisäämällä markkinavalvontalain soveltamisalaan tuotesektoreita eri hallinnonaloilta. Markkinavalvontalaki kattaa nykyisin suuren osan markkinavalvonta-asetuksen laajan soveltamisalan tuotesektoreista. EU:ssa on lisäksi vireillä muun muassa EU:n yleisen tuoteturvallisuudirektiivin uudistaminen, jolla on vaikutuksia EU:n tuotesääntelyyn.

Kemikaaliturvallisuuslaki

Kemikaaliturvallisuuslaki sisältää kaikkien vaarallisten kemikaalien tärkeimmät teollista käsittelyä ja varastointia koskevat vaatimukset. Laki sisältää myös asetuksenantovaltuudet tarpeellisten alemmanasteisten säädösten antamiseksi. Vaarallisten kemikaalien laajamittaisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin valvonta kuuluu Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes) ja vähäisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin valvonta pelastusviranomaiselle. Laki sisältää myös räjähteiden valmistusta, varastointia, maahantuontia, siirtoa, käyttöä, luovutusta ja säilytystä koskevat vaatimukset. Pelastusviranomaiset valvovat pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä ja poliisit valvovat räjähteiden käyttöä, siirtoa, luovutusta ja hävittämistä sekä ilotulitusnäytöksiä. Muilta osin räjähteiden valvonta kemikaaliturvallisuuslain, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain ja pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain nojalla kuuluu Tukesille.

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Kemikaaliturvallisuuslain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vaarallisten kemikaalien sekä räjähteiden valmistuksesta, käytöstä, siirrosta, varastoinnista, säilytyksestä ja muusta käsittelystä aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden tavanomaisen käytön ja mahdollisten onnettomuuksien yhteydessä aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Henkilövahingoilta suojellaan sekä tuotantolaitoksessa työskenteleviä että tuotantolaitoksen ulkopuolella toimivia ja asuvia ihmisiä. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää yleistä turvallisuutta.

Lakia sovelletaan kaikkien vaarallisten kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin, siirtoon ja säilytykseen. Näin ollen soveltamisalaan kuuluvat fysikaalista vaaraa aiheuttavat (palo- ja räjähdysvaaralliset) kemikaalit sekä terveydelle ja ympäristölle vaaralliset kemikaalit. Laki koskee myös räjähteiden valmistusta, maahantuontia, käyttöä, siirtoa, kauppaa, luovutusta, hallussapitoa, varastointia, säilytystä ja hävittämistä. Lisäksi laki koskee vaarallisia kemikaaleja sekä räjähteitä koskevissa toiminnoissa käytettäville laitteille ja laitteistoille asetettavia vaatimuksia sekä niiden varmentamiseen liittyviä toimenpiteitä. Samoin laissa säädetään edellä mainittujen laitteiden ja laitteistojen asennukseen ja huoltoon liittyvistä vaatimuksista sekä muista vahinkojen estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

Lain soveltamisalaan kuuluu myös pölyjen aiheuttaman räjähdysvaaran ehkäiseminen vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin yhteydessä. Pölyjen aiheuttaman räjähdysvaaran ehkäisemiseksi tarvittavista toimenpiteistä on säädetty valtioneuvoston asetuksessa räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta (576/2003), joka on annettu työturvallisuuslain (738/2002) ja kemikaaliturvallisuuslain edeltäjän, räjähdysvaarallisista aineista annetun lain nojalla.

Turvallisuusvaatimukset

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valmistusta, käsittelyä ja varastointia koskevat turvallisuusvaatimukset on esitetty lain 2 luvussa. Nämä vaatimukset on kohdistettu toiminnanharjoittajalle, jonka tulee ottaa ne huomioon toimintaa suunniteltaessa ja harjoitettaessa.

Turvallisuusvaatimuksiin sisältyvät yleiset turvallisuusperiaatteet: selvilläolovelvollisuus, valintavelvollisuus ja huolehtimisvelvollisuus. Nämä korostavat toiminnanharjoittajan vastuuta käsittelemistään vaarallisista kemikaaleista ja räjähteistä.

Turvallisuusvaatimuksiin sisältyvät myös keskeiset säännökset toiminnan järjestämisestä tuotantolaitoksessa, tuotantolaitoksen suunnittelusta ja rakentamisesta sekä tuotantolaitoksen sijoituksesta. Nämä turvallisuusvaatimukset muodostavat perustan niille yksityiskohtaisemmille vaatimuksille, joista säädetään lain nojalla annettavissa asetuksissa. Myös valvontaviranomaisten yksittäistapauksissa esittämät vaatimukset turvallisuustoimenpiteistä perustuvat näihin turvallisuusvaatimuksiin.

Vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi

Vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia koskevat hallintomenettelyt on kuvattu pääosin lain 3 luvussa.

Teollinen käsittely ja varastointi jaetaan vaarallisten kemikaalien määrän ja vaarallisuuden mukaan laajamittaiseen ja vähäiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin. Jaottelun mukaisesti määräytyvät tätä toimintaa koskevat hallintomenettelyt ja valvontaviranomainen. Jaottelusta laajamittaiseen ja vähäiseen toimintaan säädetään valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) ja sen liitteessä I. Liitteessä on esitetty vähimmäismäärät eri kemikaaleille ja kemikaaliluokille. Vaarallisten kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi voi määräytyä laajamittaiseksi yksittäisen vaarallisen kemikaalin määrän, samaan kemikaaliluokkaan kuuluvien kemikaalien yhteismäärän tai terveydelle vaarallisten, ympäristölle vaarallisten tai fysikaalista vaaraa aiheuttavien (palo- ja räjähdysvaarallisten) kemikaalien yhteismäärän perusteella. Laajamittaista toimintaa valvoo Tukes; vähäisen toiminnan valvonta kuuluu pelastusviranomaiselle.

Vaarallisen kemikaalin laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia saa lain mukaan harjoittaa vain Tukesin luvalla. Vähäisen teollisen käsittelyn ja varastoinnin harjoittaminen edellyttää ilmoituksen tekemistä pelastusviranomaiselle. Laissa on tarkempia säännöksiä lupa- ja ilmoitusmenettelystä sekä luvan myöntämisestä ja ilmoituksen käsittelystä. Laissa on säännökset myös tuotantolaitosten tarkastuksesta, sisäisestä pelastussuunnitelmasta sekä teollisen käsittelyn ja varastoinnin vastuuhenkilöstä.

Lain 3 luvussa on säännökset myös toimenpiteistä vaarallisista kemikaaleista aiheutuvien suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi. Nämä säännökset perustuvat vaarallisista aineista aiheutuvan suuronnettomuusvaaran ehkäisemistä koskevan direktiivin (ns. Seveso III -direktiivi) vaatimuksiin. Ns. suuronnettomuusvaaralliset tuotantolaitokset määräytyvät vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annetun asetuksen liitteen I mukaisesti samojen periaatteiden mukaan kuin toiminnan jaottelu laajamittaiseen ja vähäiseen. Tuotantolaitoksessa, jossa vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista voi aiheutua suuronnettomuus, toiminnanharjoittajan on laadittava asiakirja, jossa selostetaan toimintaperiaatteet suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi. Vastaavasti, jos toiminnasta voi aiheutua huomattava suuronnettomuus, toiminnanharjoittajan on laadittava turvallisuusselvitys, jossa toiminnanharjoittaja osoittaa toimintaperiaatteensa suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi sekä antaa tarvittavat tiedot niiden toteuttamiseksi tarvittavasta organisaatiosta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä. Laissa säädetään myös turvallisuusselvityksen esillä pitämisestä sekä suuronnettomuusvaarallisten kohteiden tiedottamisvelvollisuudesta. Seveso III -direktiivin toimeenpanon johdosta tiedottamisvelvollisuus on laajentunut. Lisäksi kemikaaliturvallisuuslaissa on säädetty myös Tukesin velvoitteista laatia tarkastussuunnitelma ja -ohjelma sekä valvoa ja tarkastaa vaarallisten kemikaalien laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavia tuotantolaitoksia.

Edellä mainittujen säännösten lisäksi 3 luvussa on yleiset säännökset vaarallisten kemikaalien säilytyksestä, säilytysmääristä ja niitä koskevista rajoituksista sekä vaarallisten kemikaalien siirrosta putkistoissa tuotantolaitoksen ulkopuolella.

Vaarallisiin kemikaaleihin liittyvät laitteet ja laitteistot

Vaarallisten kemikaalien käsittelyssä ja varastoinnissa käytettäviä laitteita ja laitteistoja koskevat vaatimukset ja niiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen liittyvät toimenpiteet on esitetty lain 5 luvussa.

Säännökset koskevat vaarallisten kemikaalien säiliöitä. Säiliöitä koskevat vaatimukset ovat kansallisia. Aerosoleja koskevat vaatimukset perustuvat sitä koskevaan EY-direktiiviin. Aerosolien tuotevaatimuksista säädetään laissa aerosolien vaatimustenmukaisuudesta (794/2020) ja valtioneuvoston asetuksessa aerosolien vaatimustenmukaisuudesta (834/2020).

Vaarallisiin kemikaaleihin liittyvien laitteistojen asennus ja huolto

Lain 6 luvussa säädetään yleisestä velvoitteesta vaarallisiin kemikaaleihin liittyvien laitteistojen asennukselle ja huollolle.

Vaarallisten kemikaalien valmistus-, siirto-, varastointi- ja käyttölaitteistot tulee asentaa ja huoltaa asian-
tuntevasti ja huolellisesti siten, että niiden käytöstä ei aiheudu henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahingon vaaraa. Lisäksi edellytetään, että maakaasun, nestekaasun ja öljylämmityslaitteistojen käyttölaitteita saa asentaa ja huoltaa sekä maanalaisia öljysäiliöitä tarkastaa vain Tukesin hyväksymä asennus-, huolto- ja tarkastusliike.

Asennus-, huolto- ja tarkastusliikkeen hyväksymisen edellytyksenä on, että sillä on riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät. Hyväksytyllä liikkeellä tulee lisäksi olla palveluksessaan pätevä vastuuhenkilö.

Räjähteiden valmistus ja varastointi

Räjähteiden valmistusta ja varastointia saa harjoittaa vain Tukesin luvalla. Edellytyksenä luvan myöntämiselle on, että toiminnanharjoittaja on osoittanut, että toiminta täyttää lain 2 luvun mukaiset turvallisuusvaatimukset. Tukesin on valvottava luvanvaraista räjähteiden valmistusta ja varastointia harjoittavan tuotantolaitoksen teknistä toteutusta sekä sen toimintaperiaatteiden, toimintatapojen ja johtamisjärjestelmien vaatimustenmukaisuutta ja toimivuutta vastaavasti kuin vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavia tuotantolaitoksia. Lisäksi edellytetään, että toiminnanharjoittaja nimeää vastuuhenkilön, jonka tehtävänä on huolehtia, että tuotantolaitoksessa toimitaan räjähteitä koskevien säännösten ja lupaehtojen sekä laadittujen toimintaperiaatteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Kemikaaliturvallisuuslakiin on vuonna 2015 lisätty säännökset räjähteiden valmistuksesta siirrettävällä laitteistolla (58 a §) sekä räjähteiden tilapäisestä varastoinnista (58 b §).

Pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä edellytetään tehtävän ilmoitus pelastusviranomaiselle. Pelastusviranomainen tarkastaa kaupan yhteydessä olevien varastojen toimintatavat ja teknisen toteutuksen vaatimustenmukaisuuden. Räjähteiden kauppaa harjoittavalta liikkeeltä edellytetään myös vastuuhenkilöä, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että kauppaa ja varastointia hoidetaan räjähteitä koskevien säännösten ja valvontaviranomaisten asettamien ehtojen mukaisesti.

Valtioneuvoston asetukset

Kemikaaliturvallisuuslain mukaan tarkemmat säännökset laissa säädetyistä asioista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Lain 138 §:ssä on lueteltu ne ennen lain antamista annetut asetukset ja kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset, jotka ovat jääneet edelleen voimaan. Kemikaaliturvallisuuslain nojalla on annettu useampi valtioneuvoston asetus koskien vaarallisia kemikaaleja. Kaikkia vaarallisia kemikaaleja käsitteleviä tuotantolaitoksia koskevat valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) ja valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012) siltä osin kuin muissa kemikaaliturvallisuuslain nojalla annetuissa sektorikohtaisissa asetuksissa ei ole niistä poikettu. Räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta sekä turvallisuusvaatimuksista säädetään puolestaan räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (819/2015) ja räjähteiden valmistuksen, käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1101/2015). Valtioneuvoston asetuksia (685/2015) ja (819/2015) on muutettu viimeksi 14.2.2022 voimaan tulleilla muutoksilla, joilla lisättiin asetuksiin teknisiä muutoksia täy-

dentämään Seveso-direktiivin sekä tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU täytäntöönpanoa.

Kemikaaliturvallisuuslain nojalla on annettu useampi valtioneuvoston asetus koskien vaarallisia kemikaaleja. Kaikkia vaarallisia kemikaaleja käsitteleviä tuotantolaitoksia koskevat vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annettu valtioneuvoston asetus (685/2015) ja vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista annettu valtioneuvoston asetus (856/2012) siltä osin kuin muissa kemikaaliturvallisuuslain nojalla annetuissa sektorikohtaisissa asetuksissa ei ole niistä poikettu.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta tuli voimaan 1.6.2015, ja sillä kumottiin vuonna 2012 annettu valtioneuvoston asetus (855/2012). Asetuksessa toteutetut säännös-muutokset perustuvat pääosin Seveso III -direktiivin toimeenpanoon.

Vaarallisten kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi määritellään laajamittaiseksi ja vähäiseksi sekä määritellään toiminnalle aiheutuvia velvoitteita (ilmoitus, lupa, toimintaperiaateasiakirja, turvallisuusselvit-tyt) vastaavasti kuin aikaisemmissa säädöksissä. Aikaisemmin vaaralliset kemikaalit jaettiin näissä säädöksissä terveydelle, ympäristölle sekä palo- ja räjähdysvaarallisiin kemikaaleihin. CLP-asetuksen uuden kemikaaliluokituksen ja uuden kemikaalilain (599/2013) vuoksi vaarallisten kemikaalien luokituksessa otettiin tässä ase-tuksessa käyttöön seuraavat käsitteet: terveydelle vaarallinen kemikaali, ympäristölle vaarallinen kemikaali ja fysikaalista vaaraa aiheuttava (palo- ja räjähdysvaarallinen) kemikaali. Tämän jaottelun voidaan katsoa vastaa-van Seveso III -direktiivissä esitettyä jaottelua.

Vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin luvan- ja ilmoituksenvaraisuus sekä suuronnet-tomuusvaaran torjuntaa koskevat velvoitteet määräytyvät asetuksen liitteen I mukaan, joka perustuu suurelta osin Seveso III -direktiivin vastaavaan liitteeseen. Liite I on muuttunut merkittävästi, koska siinä siirryttiin CLP-asetuksen mukaiseen luokitteluun.

Tarkastustoimintaa koskevia säännöksiä (27–32 §) on tarkennettu vastaamaan Seveso III -direktiivin vaa-timuksia. Tarkastustoiminnan periaatteet ovat pysyneet entisellään. Asetuksen 27 §:ssä säädetään tarkastus-suunnitelmasta, joka on Seveso III -direktiivistä aiheutuva velvoite. Tukes laatii tarkastussuunnitelman ja 27 §:ssä säädetään tarkastussuunnitelman sisällöstä. Lisäksi asetuksen 29 §:ssä säädetään Seveso III -direktiivin mukaisesti, että uusi tarkastus on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua, jos tarkastuksessa havai-taan vakava laiminlyönti tai vaaratilanne. Tarkastus on tehtävä myös, kun on tarpeen tutkia vakavia valituksia, vakavia onnettomuuksia ja läheltä piti -tilanteita, vaaratilanteita ja vaatimusten laiminlyöntejä. Näissä tapauk-sissa tarkastus voidaan korvata tuotantolaitokseen tehtävän tarkastuksen sijasta toiminnanharjoittajan toimit-tamien raporttien, selvitysten tai seurantatietojen tarkastuksella.

Asetuksen säilytystä koskeviin säännöksiin on tehty muutoksia koskien säännöksiä palavien nesteiden ja syttyvien kaasujen säilytyksestä myymälärakennuksessa (49 §). Myymälähuoneena käytettävässä paloteknis-esä osastossa tai usean myymälähuoneen muodostamassa, samaan palotekniseen osastoon kuuluvassa kauppakeskuksessa tai vastaavassa myymäläkeskittymässä palavien nesteiden ja syttyvien kaasujen enimmäismäärä riippuu kohteen suojaustasosta ja vaarallisten kemikaalien vaaraluokituksista. Palavien nesteiden ja palavien kaasujen määrät on pidettävä myymälätiloissa mahdollisimman pieninä. Aikaisemmissa säännöksissä ollut 1 000 litran määräraja on poistettu. Jos toiminta vaarallisten kemikaalien määrien ja vaaraluokituksen perusteel-la määräytyy 5 §:ssä tarkoitetuksi vähäiseksi varastoinniksi, on siitä tehtävä 33 §:n mukainen ilmoitus. Myy-mälähuoneistossa toimivan toiminnanharjoittajan on toimittava yhteistyössä kiinteistön omistajan kanssa il-moitusta tehdessään. Varastoitavien kemikaalien enimmäismäärät vahvistetaan tapauskohtaisesti 36 §:n mu-kaisessa päätöksessä.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)

Tällä asetuksella täsmennetään kemikaaliturvallisuuslain 2 luvussa säädettyjä turvallisuusvaatimuksia koskien vaarallisia kemikaaleja (fysikaalista vaaraa aiheuttavat (palo- ja räjähdysvaaralliset) kemikaalit, terveydelle vaaralliset kemikaalit, ympäristölle vaaralliset kemikaalit). Nämä turvallisuusvaatimukset perustuvat osittain aikaisemmin voimassa olleisiin asetuksiin sekä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksiin.

Asetuksessa täsmennetään kemikaaliturvallisuuslain 17–20 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tuotantolaitoksen sijoituksesta. Asetuksessa tarkennetaan myös, mitkä onnettomuustapaukset sijoituksessa tulee ottaa huomioon, miten niiden vaikutukset otetaan huomioon ja mitä ympäristössä olevia kohteita tai toimintoja tarkastelussa on otettava huomioon.

Riittävät suojaetäisyydet määritellään tuotantolaitoksella mahdollisten onnettomuuksien seurausten ulottuvuuden ja vakavuuden perusteella. Onnettomuuksien vaikutusten lisäksi tarkastelussa tulee ottaa huomioon tuotantolaitoksella käytössä olevat järjestelmät, menetelmät, tekniset tekijät ja laitteet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi. Jos toiminnanharjoittaja voi jonkin onnettomuustapauksen osalta osoittaa, että se on estetty riittävän luotettavasti, ei kyseistä tapausta tarvitse ottaa huomioon sijoituksessa. Asetuksessa säädetään eräistä ehdottomista minimietäisyyksistä, kuten etäisyydestä tontin rajaan. Nämä vastaavat aikaisempia säännöksiä.

Asetuksen 10 §:ssä säädetään seikoista, jotka tulee ottaa huomioon kemikaaliturvallisuuslain 18 §:n tarkoittamia erityisiä perusteltuja syitä harkittaessa, jos tuotantolaitos halutaan sijoittaa tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. Pykälä on todettu käytännössä tarpeelliseksi, koska se tarkentaa ja selventää lain säännöksiä siten, että viranomaisilla ja toiminnanharjoittajilla on käytettävissään yhtenäiset periaatteet harkitessaan, milloin sijoittaminen pohjavesialueelle voi olla mahdollista. Pykälässä luetellut seikat ovat tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa tuotantolaitoksesta pohjaveteen kohdistuvaan riskiin. Toiminnanharjoittajan on hakemuksessaan tai ilmoituksessaan osoitettava, miten pykälässä esitetyt seikat on otettu huomioon sijoittamisvaihtoehtoja tarkasteltaessa ja arvioitava pohjaveteen kohdistuva riski. Viranomainen arvioi saadun selvityksen mukaan, voidaanko tuotantolaitos sijoittaa pohjavesialueelle.

Asetuksessa säädetään periaatteista ja vaatimuksista, joita on noudatettava eri toimintojen, yksiköiden tai vastaavien välisissä etäisyyksissä tuotantolaitoksen alueella. Pääperiaatteena on, että onnettomuudet pystytään rajaamaan niin, etteivät ne leviä yksiköstä tai varastosta toiseen eivätkä kemikaalien käsittelyyn tai varastointiin suoraan liittymättömiin kohteisiin, kuten toimistorakennuksiin. Sijoituksessa tulee ottaa huomioon mahdollisten onnettomuuksien vaikutukset, vaarassa olevat kohteet sekä kemikaalien mahdolliset vaaralliset reaktiot muiden kemikaalien, laitoksella käytettävien sammutus- ja torjunta-aineiden sekä rakennus- tai muiden materiaalien kanssa. Toistensa kanssa vaarallisesti reagoivia kemikaaleja ei siten esimerkiksi saa varastoida samassa vallitilassa olevissa säiliöissä taikka päällekkäisillä hyllyillä.

Rakennuksia ja tiloja koskevat säännökset (35–42 §) vastaavat tasoltaan kauppa- ja teollisuusministeriön palavista nesteistä antaman päätöksen (313/1985) määräyksiä sekä standardissa SFS 3353 (Palavan nesteen valmistuslaitos) esitettyjä ratkaisuja, mutta vaatimukset kattavat palavien nesteiden ja syttyvien kaasujen lisäksi myös muut vaaralliset kemikaalit. Ilmanvaihdon mitoitusarvona palavien nesteiden ja syttyvien kaasujen käsittelytiloissa on 25 % alemmasta syttymisrajasta aikaisemman 20 % sijaan, koska 25 %:a käytetään nykyään useissa kansainvälisissä alan standardeissa räjähdysvaaran turvamarginaalina.

Kemikaalin tilapäinen varastointi kuljetusmääräysten vaatimukset täyttävässä säiliökontissa tai IBC-pakauksessa on tietyin edellytyksin sallittua. Edellytyksenä on, että varastoinnin turvallisuus kuljetussäiliössä on samaa tasoa kuin kiinteästi asennettavaksi tarkoitetuissa säiliöissä (46 §).

Vaarallisten kemikaalien putkistoihin sovelletaan aina vähintään painelaitteiden luokan I vaatimustasoa, mikä vastaa jo aikaisemmin lupapäätöksissä asetettuja putkistoja koskevia vaatimuksia laajamittaisissa tuotantolaitoksissa. Vaatimus koskee myös vähäistä toimintaa harjoittavia kohteita.

Vuotojen hallinnasta säädetään (51–53 §) esittämällä vain tavoitteet. Vuotojen hallinnan riittävyttä arvioitaessa on otettava erikseen huomioon tärkeät pohjavesialueet. Jos pohjavesialueelle sijoitetaan vaarallisia ke-

mikaaleja valmistava, käsittelevä tai varastoiva tuotantolaitos, on rakenteellisin ja käyttötekniisin toimenpitein huolehdittava, ettei laitoksen toiminnasta aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa (kemikaaliturvallisuuslaki 18 §). Vuotojen hallinnan on siten oltava normaalia tehokkaampaa ja luotettavampaa, jotta voidaan varmistua, ettei kemikaaleja pääse missään olosuhteissa pohjaveteen. Tämä tarkoittaa usein käytännössä kahta erillistä pädätysrakennetta. Esimerkiksi kaksivaippaiset säiliöt tulee pohjavesialueella sijoittaa suoja-altaaseen. Muualla kuin pohjavesialueilla kaksivaippainen säiliö riittää jo sellaisenaan, koska ratkaisun katsotaan vastaavan vuotojen hallinnaltaan tilannetta, jossa normaali yksivaippainen säiliö on sijoitettu suoja-altaaseen.

Asetuksessa säädetään räjähdysten estämistä koskevista vaatimuksista. Ne täydentävät ja täsmentävät kemikaaliturvallisuuslakia sekä räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta annettua valtioneuvoston asetusta (576/2003).

Toiminnanharjoittajan tulee suunnitella ja mitoittaa toimintansa, järjestelmänsä ja laitteistonsa laitoksella mahdollisten onnettomuuksien ja häiriötilanteiden perusteella.

Vanhoja eli asetuksen voimaantullessa toiminnassa olevia tuotantolaitoksia koskevat siirtymäsäännökset jakaantuvat kahteen osaan. Vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta oli täytettävä ne asetuksen vaatimukset, joiden toimeenpano tuotantolaitoksella oli kohtuullisen helppoa ja nopeaa. Muiden asetuksessa esitettyjen vaatimusten toimeenpanon osalta toiminnanharjoittajan oli laadittava kolmen vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta selvitys kyseisten vaatimusten toteutumisesta sekä suunnitelma toteutusaikatauluineen toimenpiteistä ja tavoista vaatimusten toteuttamiseksi tai vastaavan turvallisuustason saavuttamiseksi muilla keinoin. Selvitystä ja suunnitelmaa oli tarkoitus käsitellä valvontaviranomaisen näihin tuotantolaitoksiin tekemien tarkastusten ja valvontakäyntien yhteydessä. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää toiminnanharjoittajalta jatkotoimenpiteitä riittävän turvallisuustason varmistamiseksi.

Asetusmuutoksella (686/2015), joka tuli voimaan 1.6.2015, asetukseen tehtiin muutokset, jotka aiheutuivat siirtymisestä CLP-asetuksen mukaiseen luokitteluun ja sen ottamiseen Seveso III -direktiivin liitteeseen I.

Selluloidia koskeva tarkempi sääntely

Tulenarkaa celluloidia koskeva sääntely siirrettiin 1.1.2017 lukien kemikaaliturvallisuuslakiin: samaan yhteyteen, missä on muukin vastaava sääntely. Valtioneuvoston asetusmuutokset (462/2019) ja (463/2019) tuli voimaan 1.5.2019 lukien. Samassa yhteydessä kumottiin tulenaran celluloidin varastossapidosta, käsittelystä ja kuljetuksesta annettu asetus (93/1934) tarpeettomana. Asetusmuutoksilla on tarkoitus varmistaa nykyisten celluloidifilmi- ja celluloidinegatiivivarastojen turvallisuus. Kemikaaliturvallisuuslainsäädöksissä katsotaan celluloidin kuuluvan 1.5.2019 lukien kuljetusluokan 4.1 (helposti syttyvät kiinteät aineet, itsereaktiiviset aineet ja epäherkistetyt kiinteät räjähdysaineet) kemikaaleihin. Luokitus perustetaan poikkeuksellisesti vaarallisten aineiden kuljetussäädöksiin, koska CLP-asetuksessa ei ole luokitusperusteita celluloidille. Lupamenettelyn raja on celluloidin osalta 10 tonnia (10 000 kg). Ilmoitusmenettelyn raja celluloidin osalta on 0,1 tonnia (100 kg). Lupa celluloidin teolliseen käsittelyyn ja varastointiin on haettava ja sitä koskeva ilmoitus tehtävä kuuden kuukauden kuluessa asetusmuutoksen voimaantulosta.

Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta (819/2015)

Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta (819/2015) tuli voimaan 1.7.2015, ja sillä kumottiin räjähdysasetus (473/1993). Samalla kumoutui myös kauppa- ja teollisuusministeriön päätös räjähdystarvikkeista (130/1980). Rakenteeltaan ja osittain myös sisällöltään asetukset vastaavat vaarallisia kemikaaleja koskevia valtioneuvoston asetuksia, valtioneuvoston asetusta vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) sekä valtioneuvoston asetusta vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012).

Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta sisältää kemikaaliturvallisuuslain säännöksiä tarkentavat säännökset mm. lupa- ja ilmoitusmenettelyistä, hyväksymisistä, räjähteiden luovutuksesta ja hallussapidosta, toiminnanharjoittajien velvoitteista sekä valvonta- ja tarkastustoiminnasta.

Asetuksessa viitataan muun muassa suuronnettomuuksien ehkäisemistä koskevien säännösten osalta edellä mainittuun valtioneuvoston asetukseen vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta.

Asetuksessa on otettu huomioon kansallisten ja teknologisten muutostarpeiden lisäksi Seveso III -direktiivin täytäntöönpanosta aiheutuvat muutokset. Asetukseen on myös siirretty räjähdasetuksesta säännöksiä, joilla on pantu täytäntöön osa ns. siviiliräjähdedirektiivin 93/15/ETY ja pyroteknisiä tuotteita koskevan direktiivin 2013/29/EU velvoitteista.

Asetuksen 1 luvussa säädetään asetuksen soveltamisalasta, soveltamisalan rajauksista sekä määritelmistä. Asetuksen 1 §:n mukaan asetuksessa säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005) tarkoitetuista räjähteiden valmistuksesta, maahantuonnista, käytöstä, kaupasta, luovutuksesta, hallussapidosta, varastoinnista, säilytyksestä, hävittämisestä, räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteina sekä niihin liittyvistä lupa- ja ilmoitusmenettelyistä sekä valvonnasta. Tämä vastaa pääosin aikaisemman räjähdasetuksen soveltamisalaa. Räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina koskevat säännökset ovat uusia. Näillä säännöksillä annetaan tarkempia säännöksiä kemikaaliturvallisuuslain 81 §:n säännöksistä.

Asetuksen 2 luvussa on säännökset räjähteiden valmistusta tuotantolaitoksessa sekä räjähteiden valmistusta siirrettävällä laitteistolla koskevista lupa- ja tarkastusmenettelyistä. Räjähteiden valmistusta tuotantolaitoksessa koskevat säännökset käsittelevät lupahakemusta, lupahakemuksen käsittelyssä pyydettäviä lausuntoja, lupapäätöstä, lupapäätöksestä tiedottamista, käyttöönottotarkastusta sekä tarkastuskertomusta. Räjähteiden valmistusta siirrettävällä laitteistolla koskevat säännökset (10–14 §) ovat uusia, koska aikaisemmin räjähteiden valmistukseen siirrettävällä laitteistolla on sovellettu yleisiä räjähteiden valmistusta koskevia säännöksiä. Säännökset vastaavat rakenteeltaan tuotantolaitoksessa tapahtuvan räjähteen valmistuksen säännöksiä, mutta ovat vaatimustasoltaan yksinkertaisempia. Asetuksen 14 §:ssä säädetään siirrettävän valmistuslaitteiston käytöstä. Sen mukaan siirrettävää valmistuslaitteistoa saadaan käyttää eri työmailla edellyttäen, että valmistuslaitteistoa käytetään siirrettävää valmistuslaitteistoa koskevien säännösten ja lupapäätöksen ehtojen mukaisesti.

Asetuksen 4 luvussa on säännökset räjähteiden pysyvistä ja tilapäisestä varastoinnista sekä niitä koskevista lupa- ja ilmoitusmenettelyistä. Räjähteiden pysyvää varastointia koskevat säännökset käsittelevät lupahakemusta, lupahakemuksen käsittelyä ja päätöstä, käyttöönottotarkastusta sekä tarkastuskertomusta. Räjähteiden tilapäistä varastointia koskevat säännökset (21–25 §) vastaavat rakenteeltaan tuotantolaitoksessa tapahtuvan räjähteen valmistuksen lupamenettelyä koskevia säännöksiä, mutta ovat menettelyiltään yksinkertaisempia. Näillä säännöksillä säädetään tarkemmin kemikaaliturvallisuuslain 58 b §:ssä säädetystä tilapäisen varastoinnin luvanvaraisuudesta.

Asetuksen 7 luvussa säädetään tuotantolaitosten tarkastussuunnitelmasta ja ohjelmasta sekä tarkastusten toteuttamisesta, ja niiden osalta viitataan vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annetun asetuksen asianomaisiin pykäliin. Kemikaaliturvallisuuslaissa tarkastussuunnitelmasta ja ohjelmasta säädetään 60 §:ssä. Asetuksen 33 §:ssä säädetään tuotantolaitosten tarkastustiheydestä, jonka mukaan tuotantolaitokset tarkastetaan pääsääntöisesti. Nämä vastaavat vaarallisia kemikaaleja käsittelevien tuotantolaitosten määrääikoja ja niistä voidaan poiketa vastaavasti säädetyin perustein joko tarkastusten väliä tihentäen tai pidentäen.

Asetuksen 11 luvussa säädetään räjähteiden luovutusrajoituksista ja hallussapidosta. Räjähteiden luovutusrajoituksia koskevat säännökset ovat varsin yksityiskohtaisia ja ne liittyvät pyroteknisten tuotteiden osalta osittain pyroteknisiä tuotteita koskevaan direktiiviin 2013/29/EU ja sen kansalliseen toimeenpanoon. Säännökset koskevat räjähteiden ja ampumatarvikkeiden luovutusta, pyroteknisten tuotteiden luovutusta yksityiseen kulutukseen sekä luovutusajan rajoittamista, ilotulitteiden luovutusrajoituksia ja pyroteknisten tuotteiden ammattimaiseen käyttöön liittyviä luovutusrajoituksia. Tämän luvun säännökset vastaavat pääosin aikaisemman räjähdasetuksen luovutusrajoituksia koskevia säännöksiä.

ISBN 978-951-37-9223-7
33,44

EDILEX LAKITIETO OY
Asiakaspalvelu p. 010 665 2477
asiakaspalvelu.lakitieto@edilex.fi
lakitieto.edilex.fi

Lakikokoelmaan on koottu kaikki keskeisimmät räjähdysvaarallisia aineita koskevat säädökset. Teos sisältää vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain lisäksi kattavasti lainsäädäntöä räjähteistä, palavista kaasuista ja niiden käyttölaitteista sekä öljylämmityslaitteistoista. Mukaan on otettu myös räjäytystyötä koskevat säädökset, kuten panostajasäädökset, vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia koskevat säädökset sekä painelaitelainsäädäntö.

Teos sisältää kansallisen lainsäädännön lisäksi aihepiirin kannalta keskeisen EU-säätelyn, muun muassa EU:n markkinavalvonta- ja vaatimustenmukaisuusasetukset sekä EU:n kaasulaiteasetuksen.

Kirjan alussa on työ- ja elinkeinoministeriön hallitusneuvoksen *Pauliina Kanervan* ja johtavan asiantuntijan *Tarja Virkkusen* kirjoittama johdantoteksti, joka selventää viimeaikaisia muutoksia sekä valottaa nykyisen oikeustilan taustoja ja yhteyksiä.